

Miljödepartementet
Kemikalieenheten, Kemikalier och avfall
Ämnesråd Charlotta Broman
m.remissvar@regeringskansliet.se
m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se

Remissyttrande

Remissnamn: Naturvårdsverkets redovisning av regeringsuppdrag - Ansvar för kommunalt avfall avseende vissa enskilda avfallsströmmar

Er ref: M2022/01775

Svensk Handel, som är handelsföretagens intresseorganisation och företräder 9 000 små, medelstora och stora företag med nära 250 000 medarbetare, får med anledning av remissen anföra följande:

Allmänna synpunkter

Svensk Handel har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på Naturvårdsverkets redovisning av regeringsuppdrag - *Ansvar för kommunalt avfall avseende vissa enskilda avfallsströmmar* och har följande att erinra.

Företag inom handeln vill bidra till att bygga en resurseffektiv och cirkulär ekonomi. Detta gör företagen bäst genom att skapa hållbara, lönsamma och effektiva affärsmodeller, där produkter och material i större utsträckning kan recirkulera och återvinnas.

Många företag har också höga ambitioner och tufft uppsatta mål kring ökad resurseffektivisering och cirkulär ekonomi. Det är ofta företagens interna målsättningar som också driver utvecklingen framåt och ger incitament till att åstadkomma en så miljömässigt bra hantering som möjligt, av resurser och avfall inom verksamheten. Sedan flera år arbetar företag inom handeln, tillsammans med externa partners, med att upparbeta olika resurs- och avfallsströmmar till olika fungerande cirkulära flöden, något som är både miljömässigt och ekonomiskt effektivt. Utmaningen är dock att alla avfallsströmmar som uppstår i verksamheten inte går att hantera på ett samlat sätt. Befintligt regelverk och monopol på hanteringen av vissa avfallsströmmar hindrar så väl företagens ambitioner om att optimera hanteringen som möjligheten att titta på alternativa användningsområden av resurserna. Ambitioner som sammanfaller väl med målen i Sveriges handlingsplan för cirkulär ekonomi och är något som bör premieras.

Svensk Handels grundinställning är att företag ska ha rådighet över det avfall som uppstår som en följd av (eller i samband med) dess verksamhet, det vill säga klassas som verksamhetsavfall och inte per automatik hamna under kommunal hantering. Effekterna av att verksamheter i större mån får möjlighet att själva avgöra hur avfallsströmmar som uppstår i verksamheten hanteras, kommer leda till en bättre styrning och effektivisering av olika materialströmmar och därmed en större miljönytta. Det är något som gynnar såväl enskilda företag som samhället i stort och ligger helt i linje med regeringens klimatmål samt strävan efter att bli ett fossilfritt samhälle till 2045. Brist på resurser och material i framtiden kräver redan

nu en snabbare omställning till en mer cirkulär och hållbar produktion. Äganderätten över avfallet (resurserna) spelar en viktig roll i detta arbete. Därmed blir frågan om ökad valfrihet (frival eller delvis valfrihet) angeläget och akut för näringslivet.

Avfallsfrågor, vem som äger resurserna och hur det ska klassas, har under en längre tid varit uppe för diskussion och flera olika utredningar har tillsatts. Svensk Handel har tidigare svarat på förslaget om frival som initialt togs fram av Miljödepartementet och remitterades i promemorian "*Genomförande av reviderade EU direktiv på avfallsområdet*" (dnr M2019/01776/R). Därtill har Svensk Handel dels ingått som expert i Frivalsutredningen dels svarat på remissen av promemorian *Äga avfall – en del av den cirkulära ekonomin* (SOU 2021:24). Svensk Handel välkomnade utredningens förslag som tittade på att hitta lämpliga lösningar som ökar möjligheterna för yrkesmässiga verksamheter att ta hand om sitt kommunala avfall i syfte att gynna innovativa cirkulära lösningar. Efter remittering har inget mer hänt med utredningen samtidigt som en rad frågor uppstått kopplat till avfallshantering, kommunalt avfall med mera som påverkar företagen i högsta grad.

Naturvårdsverket föreslår i sin skrivelse en förändring av ansvaret genom en s.k. avgränsad valfrihet för detaljhandeln, ett undantag från kommunalt ansvar för använt matfett och ett tydliggörande av kommunens ansvar för vissa jordmassor med invasiva främmande arter. Samtidigt skriver myndigheten att man inte avser föreslå några förändringar gällande ansvaret för matavfall från restauranger och storkök, fett från fettavskiljare, kontorspapper, trädgårds- och parkavfall, grovavfall eller avfall från sjukhus.

Svensk Handel välkomnar den övergripande ambitionen i Naturvårdsverkets förslag med mål om att förenkla avfallshanteringen för företag inom detaljhandeln som önskar att själva upphandla hanteringen av det kommunala avfallet som uppstår i verksamheten. Vidare anser Svensk Handel likt Naturvårdsverkets förslag att det är bra att kommunerna fortsatt har ett grundansvar för att hantera kommunalt avfall. Det finns ett fortsatt behov hos företag att kunna anlita kommunen och deras tjänster för dess avfallshämtning, framför allt för mindre företag och för butiker i glesbygd.

Däremot anser Svensk Handel att Naturvårdsverkets förslag riskerar bli snävt om man begränsar vilka avfallsströmmar företag inom detaljhandeln har möjlighet att söka delvis valfrihet för. Vi kan till exempel se att det kommer att uppstå problem om avfallsströmmar från café- och restaurangverksamhet inte omfattas av en anmälan om valfrihet. Det är inte ovanligt att företag inom handeln idag också bedriver någon form av café- eller restaurangverksamhet. För att få en så effektiv hantering ur ett såväl resurs-, miljö och klimatperspektiv bör företag kunna optimera och samhantera flera avfallsströmmar samtidigt. Annars riskerar förslaget inte få avsedd effekt då vissa företag kan avstå att ansöka om valfrihet då man inte ser nyttan med det eller att det blir alltför administrativt betungande. På den här punkten anser Svensk Handel att frivalsutredningens förslag är bättre. Svensk Handel kan tycka att det är en brist att man här valt att basera sitt beslut utifrån att man förutsätter att företag ska fuska/ alternativt medvetet göra fel. Svensk Handel är i stället för tydliga spelregler så företag vet vad som gäller samt en aktiv uppföljning och tillsyn. Det ska löna sig att göra rätt.

Som förslaget ligger om delvis valfrihet är det den aktör som betalar renhållningsavgift som kan anmäla om registrering. För handelns del, främst sällanköpshandeln, blir det speciellt då många sitter i hyrda lokaler och är inte den aktör som tecknar avfallsavtalet med kommunen. Det är oftast fastighetsägaren som driver köpcentrumet eller gallerian som gör. Det innebär att man som enskilt företag inte har full rådighet över eller kan planera hur avfallshanteringen ska se ut och vem som sköter den. Här krävs på sikt ett bättre samarbete mellan hyresgäster och hyresvärdar, för att vi ska få till ett välfungerande frivalssystem och nå dess fulla potential.

Utöver ovanstående kommentarer delar Svensk Handel Svensk Dagligvaruhandels bedömning att, som en konsekvens av att Sverige implementerat definitionen *kommunalt avfall*, riskerar företag inom dagligvaruhandeln nu att påverkas väsentligt negativt på grund av den osäkerhet som råder kring hur man ska tolka omfattningen av det kommunala avfallet/kommunala monopolet. Dessa företag har sedan

den så kallade "frukt och grönt-domen" (MÖD 2012:49) investerat och byggt upp olika lösningar för att optimera hanteringen av det avfall som uppstår inom verksamheten. För denna typ av företag finns det därför en logik att det skulle underlätta för dem om dagligvaruhandelns avfallsströmmar undantas och lyfts ut från det kommunala avfallet/ den kommunala hanteringen. Något som är i linje med såväl Svensk Dagligvaruhandel som Avfall Sveriges position.

Däremot anser Svensk Handel att det är bra att kommunerna har kvar ett grundansvar för hanteringen av det kommunala avfallet för övrig detaljhandel.

Sammanfattning

- Svensk Handel välkomnar ambitionen i Naturvårdsverkets förslag om delvis valfrihet för detaljhandeln
- Svensk Handel anser att det är bra med ett kommunalt grundansvar, speciellt för mindre verksamheter i sällanköpshandeln och/eller verksamheter i glesbygd.
- Svensk Handel välkomnar att myndigheten har försökt förenkla förfarandet genom en anmälan till kommun för de företag som själva vill hantera kommunalt avfall som uppstår i verksamheten. Samt att det ges möjlighet att åter koppla på kommunalhantering om så önskas.
- Svensk Handel skulle gärna se att det går att anmäla för registrering om valfrihet åtminstone på regional nivå för att minska den administrativa bördan för både företag och kommuner.
- Vidare kan Svensk Handel konstatera att förslaget om *delvis valfrihet för detaljhandeln* - är utformat så att det i praktiken är svårt att som enskilt företag inom detaljhandeln kunna nyttja denna valfrihet. Detta då majoriteten av företag inom detaljhandeln sitter i hyrda lokaler. Här blir det i stället fastighetsägaren som är den som i så fall får anmäla om registrering.
- Svensk Handel delar inte Naturvårdsverkets grundsyn kring att majoriteten av detaljhandelns avfall är att ses som kommunalt avfall och därmed per automatik kommer hamna under kommunal hantering (nollalternativet) om inget av förslagen införs.
- Svensk Handel anser att avfall som uppstår på grund av ett företags verksamhet eller i samband med verksamheten, ska ses som verksamhetsavfall och därmed inte hamna under kommunal hantering.
- Svensk Handel ser det som en brist att man valt att snäva in förslaget om delvis valfrihet jämfört med frivalet.
- Svensk Handel ser att det kommer bli problematiskt om inte avfall från restaurang och café inkluderas i förslaget. Därför anser vi att Naturvårdsverkets förslag bör kompletteras med detta.
- Om företag inte kan hantera alla sina avfallsströmmar samlat finns det risk för att förslaget inte når sin fulla potential och man går miste om resursvinster och storskalsfördelar, som en optimerad hantering av avfallsströmmar skulle ha på miljön och klimat.
- Vidare föreslår Svensk Handel, som en följd av implementeringen av definitionen av kommunalt avfall och det osäkra rättsläget som uppstått kring tolkningen av den samma, att avfall från dagligvaruhandeln bör lyftas ut och undantas helt från kommunal hantering.

Svensk Handel har valt att fokusera på de delar som främst berör detaljhandeln i Naturvårdsverkets skrivelse. För specifika kommentarer gällande påverkan på dagligvaruhandeln vill Svensk Handel hänvisa till Svensk Dagligvaruhandels remissvar.

Synpunkter på utredningens förslag

Naturvårdsverket föreslår i sin skrivelse en förändring av ansvaret genom en avgränsad valfrihet för detaljhandeln, ett undantag från kommunalt ansvar för använt matfett och ett tydliggörande av kommunens ansvar för vissa jordmassor med invasiva främmande arter. Naturvårdsverket föreslår att ingen förändring görs gällande ansvaret för matavfall från restauranger och storkök, fett från fettavskiljare, kontorspapper, trädgårds- och parkavfall, grovavfall eller avfall från sjukhus.

Svensk Handel ser det som en brist att man valt att inte inkludera alla typer av avfallsströmmar i förslaget för *delvis valfrihet*. Inom handeln har det skett en branschglidning och det är idag inte ovanligt att man bedriver såväl café/restaurangverksamhet som detaljhandel. För att få till fler cirkulära materiallösningar behöver fler avfallsströmmar hitta alternativa användningsområden samt konkurrensutsättas. För detaljhandelns del skulle utöver avfallsströmmar från café/restaurangverksamhet även grovavfall vara av intresse. Detta för att få till en flexiblare hantering kring dessa material. Därtill kan Svensk Handel instämma med Återvinningsindustrierna om att det finns ett mervärde av att hanteringen av kontorspapper lyfts ut från den kommunala hanteringen.

7.1 Ändringar i miljöbalken

Naturvårdsverket gör bedömningen att ändringar krävs i miljöbalken för att förslagen ska kunna genomföras.

7.1.1 Förslag till utökning av kommunens ansvar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken avseende jordmassor med invasiva främmande arter från hushåll

20 § *Varje kommun ansvarar för att följande avfall inom kommunen behandlas:*

1. *kommunalt avfall,*
2. *avloppsfraktioner och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar, som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter, om anläggningen endast används för*
 - a) *hushållsspillvatten, eller*
 - b) *spillvatten som till sin art och sammansättning liknar hushållsspillvatten,*
3. *latrin från tortoaletter och jämförliga lösningar,*

Kommentar: Svensk Handel har inget att erinra.

7.1.2 Förslag till nytt bemyndigande enligt 15 kap. 21 § miljöbalken avseende kommunalt avfall som inte har producerats av hushåll

21 § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kommunens ansvar enligt 20 och 20 a §§ i fråga om*

1. *avfall som ska samlas in eller behandlas av en producent eller en producentansvarsorganisation enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 12 eller 15 §§ och*
- 2. kommunalt avfall som inte har producerats av hushåll.**

Kommentar: Svensk Handel tillstyrker Naturvårdsverkets förslag. Samtidigt vill Svensk Handel understryka vikten av att det förtydligas vad som avses med kommunalt avfall i punkten 2.

I skrivelsen går att läsa att "den rättsliga grunden för de föreslagna undantagen från det kommunala ansvaret enligt 15 kap. 20 och 20 a §§ som Naturvårdsverkets förslag innebär ges i det nya bemyndigande som läggs till i den nya punkt 2. Det gäller dels anmälan för registrering om egen hantering av kommunalt avfall för detaljhandel, dels möjligheten till egen hantering av använt matfett från yrkesmässig beredning av livsmedel."

Svensk Handel anser att avfall som uppstår till följd av ett företags verksamhet alternativt i samband med verksamheten, ska klassas som verksamhetsavfall och ska inte vara föremål för kommunal hantering, oavsett materialström.

7.2 Ändringar i avfallsförordningen

7.2.1 Förslag om nya definitioner i 1 kap. 4 § avfallsförordningen

4§ I denna förordning avses med:
brännbart avfall: avfall som brinner utan energitillskott efter det att förbränningsprocessen har startat,
farligt avfall: avfall som i bilaga 3 beskrivs med en avfallskod markerad med en asterisk (),*
icke-farligt avfall: avfall som inte är farligt avfall,
livsmedelsavfall: livsmedel enligt definitionen i artikel 2 i förordning (EG) nr 178/2002 som har blivit avfall,
matavfall: biologiskt nedbrytbart avfall som består av livsmedel eller som uppstår i samband med hantering av livsmedel, och
organiskt avfall: bioavfall, plastavfall och annat avfall som innehåller organiskt kol,
använt matfett: frityrolja och annat matfett som har producerats i samband med yrkesmässig beredning av livsmedel men som inte utgör fett från fettavskiljare, och
detaljhandel: försäljning av varor till konsumenter inom dagligvaruhandel och sällanköpshandel, förutom torghandel.

Kommentar: Naturvårdsverket föreslår att två nya definitioner ska läggas in i 1 kap. 4 § avfallsförordningen, det vill säga för *använt matfett* och *detaljhandel*. Definitionerna bedöms enligt Naturvårdsverket vara nödvändiga för att genomföra förslagen dels avseende möjligheten till anmälan för registrering om egen hantering av kommunalt avfall för detaljhandeln, dels för egen hantering av använt matfett från yrkesmässig beredning av livsmedel. Använt matfett är en avfallsström som Naturvårdsverket föreslår ska undantas från helt kommunalt ansvar.

Svensk Handel har lyssnat på medlemmar inom dagligvaruhandeln och har förstått att det uppstått stora problem för dem efter att Sverige implementerade definitionen kommunalt avfall. Därför förordar Svensk Handel att dagligvaruhandeln bör lyftas ut helt från den kommunala hanteringen (undantas från kommunal hantering).

Det finns därför behov av att ta fram ytterligare förtydligande kring vad som avses med dagligvaruhandel alternativt specificera vanligt förekommande avfallsströmmar inom dagligvaruhandeln som ska lyftas ut och undantas kommunal hantering. Till exempel förpackade livsmedel, bioavfall, animaliska biprodukter mm. Här får lagstiftaren titta på lämpligast lösning i dialog med branschen. En liknande lösning bör här kunna möjliggöras likt frågan om använt matfett

Svensk Handel föreslår därför att definitionen *detaljhandel* kompletteras alternativt delas upp i två delar så att sällanköpshandel och dagligvaruhandel på ett tydligare sätt kan separeras.

7.2.4 Förslag om nya bestämmelser i 5 kap. avfallsförordningen

Anmälan för registrering om egen hantering av kommunalt avfall för detaljhandel

19 § Den som är avgiftsskyldig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 27 kap. 4 § första stycket 1 miljöbalken får, i fråga om kommunalt avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken och som uppstår i en verksamhet inom detaljhandel, anlita annan än kommunen för att samla in, transportera bort och behandla avfallet.

Kommentar: Svensk Handel välkomnar Naturvårdsverkets förslag, dvs att ge verksamheter inom detaljhandel, som så önskar, möjlighet att omhänderta kommunalt avfall som har uppkommit i den egna verksamheten i egen regi. Detta föreslås ske genom en anmälan hos kommunen för registrering om egen hantering av kommunalt avfall. Eftersom förslaget innebär en valfrihet finns det fortsatt möjlighet för

aktörer inom detaljhandeln att fortsätta anlita kommunen om så önskas. Något som Svensk Handel också välkomnar.

Därtill föreslår Svensk Handel att dagligvaruhandeln ska lyftas ut från kommunal hantering. Därmed kommer förslaget om delvis valfrihet främst beröra företag inom sällanköpshandeln.

Svensk Handel skulle vilja se ett förtydligande gällande vilka avfallsströmmar som Naturvårdsverket åsyftar när man skriver *"Utifrån vår analys föreslår vi att verksamhetsutövare inom detaljhandel bör kunna välja annan aktör än kommunen för att omhänderta kommunalt avfall som produceras i dessa verksamheter*. Detta då Naturvårdsverket å ena sidan skriver att matavfall från restaurang och storkök inte kommer ingå i förslaget om delvis valfrihet samtidigt som man hänvisar brett till Miljöbalkens kapitel 15 för förtydligande kring vad som åsyftas med kommunalt avfall - *"Vad som avses med kommunalt avfall och vad som omfattas av kommunens ansvar framgår av 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken"*.

Som Svensk Handel nämnt finns det en rad aktörer inom handeln som bedriver café och restaurangverksamhet tillsammans med sin detaljhandelsverksamhet. För att uppnå en effektiv och optimerad avfallshantering behöver företagen kunna samordna alla sina avfallsströmmar. Så även avfall från dessa verksamheter.

Förslaget är utformat så att det är den som är avgiftsskyldig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 27 kap. 4 § första stycket 1 miljöbalken som ska kunna nyttja den föreslagna möjligheten. Det innebär i praktiken att det är innehavare av ett avfallsabonnemang som kan anlita annan än kommunen för att samla in, transportera bort och behandla det kommunala avfall som har producerats i verksamheten. Svensk Handel kan därmed konstatera att handelsföretag som sitter i hyrda lokaler, än mer så om man är lokaliserad i en galleria eller ett köpcentrum etcetera, kommer i praktiken ha svårt att nyttja denna möjlighet. Detta då det är fastighetsägaren som är den som har avtalet med kommunen och är den som betalar renhållningsavgiften. Här skriver Naturvårdsverket att *" I sådana fall där flera verksamheter är hyresgäster på en fastighet eller i en galleria/köpcentrum är det lämpligt att vid behov reglera frågan om avfallshantering civilrättsligt."* Detta låter i teorin bra men förutsätter samtidigt att fastighetsägare och hyresgäst har samma syn och ambitionsnivå vad gäller avfallshanteringen.

20 § Den som vill anlita annan än kommunen enligt 19 § ska göra en anmälan för registrering till kommunen där avfallet produceras.

Kommentar: Svensk Handel tillstyrker förslaget och välkomnar att man försökt föreslå ett enkelt förfarande samtidigt som det ska ge tid för kommunerna att hinna planera. En anmälan för registrering om egen hantering av kommunalt avfall ska innebära att avfallet inte omfattas av kommunens ansvar för insamling, borttransport och behandling under en viss period. Naturvårdsverket skriver vidare att det generella ansvaret för kommunalt avfall och tillsynen över kommunalt avfall fortsatt ska ligga kvar hos kommunen och ska inte förändras. Något som Svensk Handel välkomnar. Det föreslagna anmälningsförfarandet ska dock göra det möjligt för kommunen att få information om vilka detaljhandelsverksamheter som kommer att nyttja den föreslagna möjligheten.

21 § Anmälan för registrering enligt 20 § ska innehålla uppgifter om

- 1. insamlarens namn, organisationsnummer eller personnummer och kontaktuppgifter,*
- 2. namn, organisationsnummer eller personnummer och kontaktuppgifter till den yrkesmässiga verksamheten som anmälan avser,*
- 3. avfallskod enligt bilaga 3 för varje avfallstyp som anmälan för registrering avser.*

Utöver första stycket ska till anmälan fogas ett skriftligt avtal ingånget mellan den som har gjort anmälan och den eller de som har anlåtats för att hantera avfallet enligt 19 § eller i övrigt hanterar avfallet på sätt som anges i 15 kap. 5 § 1 miljöbalken.

Kommentar: Svensk Handel har i sak inget att erinra och anser att det är bra att det ställs tydliga krav på företag som avser anmäla om valfrihet och deras samarbetspartners. Därtill anser Svensk Handel att det är bra att det också ges möjlighet att anmäla om registrering för flera avfallsslag på en och samma gång. Det minskar administrationen för såväl företag som kommuner. Detta då detaljhandelsverksamheter kan ha flera sorters kommunalt avfall, till exempel avfall från försäljning av varor, matavfall från förbutik eller kafé & restaurangverksamhet samt avfall från personalutrymmen etcetera.

Svensk Handel instämmer med Naturvårdsverket analys om att genom att ge detaljhandelsverksamheter möjligheten att kunna omhänderta flera kommunala avfallsströmmar kommer det leda till samordnings- och miljövinster.

22 § Den som har gjort en anmälan för registrering enligt 20 § ska snarast underrätta kommunen om uppgifterna i anmälan ändras.

Kommentar: Svensk Handel har inget att erinra.

23 § Hämtning av avfall som omfattas av en anmälan för registrering enligt 20 § får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts.

Kommentar: Svensk Handel har inget att erinra. Det är välkommet att företag kan upphandla och utforma sin avfallshantering för att bäst passa verksamheten samtidigt som berörda kommuner ges en möjlighet att anpassa sig och planera för detta. Dock borde det finnas en borte gräns för i det fall en kommun väljer att förlänga tidsfristen.

Svensk Handel ifrågasätter här Naturvårdsverkets generiska tolkning och anser att avfall som uppstår i en verksamhet eller i anslutning till verksamhet ska anses vara verksamhetsavfall och därmed inte klassas som kommunalt avfall. *"Enligt detta ska avfall från detaljhandel hanteras av kommunerna, eftersom det är att betrakta som kommunalt avfall."*

24 § Den som har gjort en anmälan för registrering enligt 20 § får återgå till att lämna avfallet till kommunen eller den som kommunen anlitar.

Kommentar: Svensk Handel tillstyrker förslaget. Svensk Handel anser det som rimligt att det också ges en viss omställningstid för såväl kommuner som företag, som ofta har ingångna avtal med viss löptid, innan återgång kan ske. Därtill har vi i sak inget att erinra att en anmälan ska ske skriftligt, förutsatt att detta även kan ske elektroniskt/digitalt.

Detaljhandeln lyder idag under kommunal tillsyn. Svensk Handel välkomnar tydliga regler och effektiv tillsyn, så att företag som sköter sig gynnas samtidigt som företag som "fuskar" upptäcks. Därtill är det viktigt med enhetlig tillsyn, så det inte finns risk för olika bedömningar/tolkningar och att det kan skilja sig från en kommun till en annan. Det skulle bli väldigt problematiskt för företag som finns i flera kommuner samt kedjeföretagen. Speciellt som det finns 290 kommuner i Sverige.

Svensk Handel har heller inget att invända mot att kommunerna ges möjlighet att i egenskap av tillsynsmyndighet förelägga verksamhetsutövaren som missköter eget omhändertagande av kommunalt avfall från verksamheten, att återgå till att lämna det till kommunen. Här anser Svensk Handel dock att det kan behövas förtydliganden och vägledning från Naturvårdsverket så att alla parter vet vad som gäller.

7.3 Naturvårdsverkets förslag om vidare utredning för att på sikt säkerställa tillgång till uppgifter

Om förslagen om avgränsad valfrihet för detaljhandeln och undantag från kommunalt ansvar för använt matfett genomförs, krävs det att Naturvårdsverkets tillgång till uppgifter säkerställs. Det har emellertid inte varit möjligt att inom tidsramen för detta uppdrag lämna ett slutligt förslag på uppgiftslämnande.

Om författningsförslagen genomförs så behöver därför olika alternativ för genomförande i denna del utredas vidare inklusive en analys av konsekvenserna för berörda aktörer.

Kommentar: Svensk Handel tillstyrker förslaget. Företag efterfrågar redan idag mer statistik och transparens kring mängder av olika avfallsströmmar, detta för att kunna påverka och effektivisera sin avfallshantering samt efterleva sina internt uppsatta hållbarhetsmål.

Svensk Handel ser det som rimligt att företag som anmäler om eget omhändertagande av kommunala avfallsströmmar, själva och/eller via sin samarbetspartner, ska tillhandahålla/rapportera statistik. Detta bör helst ske centralt och på ett enhetligt sätt. Svensk Handel undrar hur rapporteringsskyldigheten är tänkt gällande de avfallsströmmar som föreslås kopplas bort från kommunal hantering men som fortsatt, ur ett rent statistiskt syfte, är att anses som ett kommunalt avfall?

8 Konsekvenser

8.6.1 Detaljhandeln får valfrihet

Ekonomiska konsekvenser av att detaljhandeln får valfrihet

Förslaget innebär att verksamheter inom detaljhandeln ges möjlighet att själva ta ansvar för hanteringen av sitt kommunala avfall om de så önskar. Svensk Handel instämmer här i Naturvårdsverks analys om att de verksamheter som anmäler att de vill anlita privata aktörer, i större mån kommer kunna påverka sina kostnader för sin avfallshantering, eftersom man själv kan upphandla insamling och behandling och styra efter sin egen verksamhet och olika material/avfallsslag. Det innebär också att man konkurrensutsätter denna del av avfallshanteringen då det kommer ske på en öppen marknad. Vidare kommer detta underlätta en central upphandling för detaljhandelsföretag som tillhör kedjor och/eller för företag som finns på flera ställen runt om i landet, för att bättre kunna göra centrala upphandlingar. Detta kommer möjliggöra för fler satsningar och ökad innovation på olika cirkulära affärlösningar.

Svensk Handel instämmer med Naturvårdsverket i deras analys om att förslaget kommer innebära viss ökad administration för detaljhandelsverksamheter, men förväntas i sak inte medföra höga kostnader för företagen.

Svensk Handel instämmer vidare i Naturvårdsverkets analys gällande avfallshanteringen i gallerior. Det vill säga, för butiker som finns i samma byggnad eller i samma fastighet som andra butiker, kontor och restauranger i en galleria. Här är det vanligast att avfallshanteringen är samordnad och att det är fastighetsägaren som sköter detta. Det innebär i praktiken att butikerna i dessa fall saknar egna avfallsabonnemang och kan därmed inte utnyttja den föreslagna avgränsade valfriheten, utan behöver i så fall hitta en separat överenskommelse med hyresvärderna.

Administrativa konsekvenser av att detaljhandeln får valfrihet

Förslaget ligger så att verksamheter inom detaljhandeln som vill hantera sitt avfall själva, kommer att behöva göra en anmälan för registrering till kommunen. Naturvårdsverket skriver "detaljhandelskedjor eller butiker som på annat sätt samarbetar över kommungränserna när det gäller avfallshanteringen, måste göra en anmälan för registrering i var och en av de berörda kommunerna. Insatsen ska dock vara av engångskaraktär. Svensk Handel hade helst sett att en anmälan om delvis valfrihet gick att göra central/nationellt. Om inte det är möjligt borde en anmälan gälla för en hel region eller flera kommuner samtidigt. Det finns annars en stor risk för att kravet kommer innebära ökad administration för kedjeföretag och företag som finns i många kommuner runt om i Sverige. Samtidigt instämmer Svensk

Handel i att, för mindre aktörer, är det positivt att kommunen finns kvar som en aktör runt om i landet där privata aktörer inte finns eller när man helt enkelt inte avser välja någon av dessa. Å andra sidan kommer det inte vara samma företag som nyttjar kommunens tjänster som kommer drabbas av den ökade administrationen som förslaget om delvis valfrihet innebär. Så Naturvårdsverkets slutsatser om att förslaget är övervägande positivt och balanserar upp den ökade administrationen, kan tolkas olika beroende på vilken aktör man avser.

Miljökonsekvenser av att detaljhandeln får valfrihet

Svensk Handel instämmer med Naturvårdsverkets analys om att när detaljhandelsverksamheter själva kan välja vem som ska transportera bort och behandla sin verksamhets kommunala avfall kommer det innebära att transporter i större utsträckning kan samordnas än om kommunen ansvarar för all insamling. Detta gäller i synnerhet om transporter samordnas över kommungränserna. Färre transporter kommer innebära en fördel för miljön i form av minskade utsläpp.

SVENSK HANDEL

Stefan Kvarfordt
Enhetschef Näringspolitik

Ann Christiansson
Näringspolitisk expert